

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی رفسنجان

برنامه عملیاتی سلامت مادران

در سال ۱۳۹۴

تهیه و تدوین

بتول رضایی سرداری

کارشناس برنامه سلامت مادران

ارتقاء سلامت مادران یکی از ارکان اساسی مراقبت های بهداشتی درمانی است و از این رو سلامت مادران به عنوان یکی از گروه های آسیب پذیر مورد توجه خاص سیاستگذاران برنامه سلامتی قرار گرفته و با انجام مراقبت های دوران بارداری ، زایمان و پس از زایمان این امر میسر قرار گرفته است .

همانطور که میدانیم مهمترین شاخص بهداشتی هر کشوری شاخص مرگ و میر زنان باردار می باشد که با پیشرفت جوامع ودسترسی اکثریت افراد به خدمات بهداشتی خوشبختانه میزان این شاخص رو به کاهش می باشد . زنان باردار بعنوان جزئی از جامعه نیاز به دریافت خدمات بهداشتی در حد مطلوب دارند ، چرا که با وارد شدن به این مرحله دوران پر خطری را آغاز می کنند که می تواند پایان ناخوشایندی همراه با عوارض خطرناک برای خود و جنین داشته باشد .

بنابراین جهت کاهش این عوارض و کمک به زنان باردار برای به پایان رساندن این مرحله نیاز به توجه و مراقبت خاص است که کارمندان بهداشتی در این امر بسیار دخیل هستند و ضروری است که ارائه دهندگان خدمات بهداشتی و درمانی با ارائه خدمات به موقع و با کفایت پیش از بارداری ، دوران بارداری ، حین و پس از زایمان و غربالگری بارداری های پر خطر و ارجاع به موقع آنان به سطوح بالاتر در کاهش عوارض ناشی از بارداری و زایمان و در نتیجه کاهش مرگ و میر مادران که از اهداف اصلی توسعه هزاره بوده و از تعهدات کشور می باشد ، بکوشند .

هدف کلی برنامه سلامت مادران : ارتقاء سطح سلامت مادران و ترویج مادری سالم .

تحليل وضعیت موجود

دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان



برخی از اطلاعات جمعیت براساس زیج حیاتی سال ۱۳۹۲

عنوان	شهری	روستایی	کل
کل جمعیت	۱۷۳۵۸۶	۱۱۵۷۱۴	۲۸۹۳۰۰
کل جمعیت زنان	۸۴۵۰۷	۵۵۶۰۴	۱۴۰۱۱۱
زنان واجد شرایط ۱۰ تا ۴۹ سال	۵۷۷۹۳	۳۵۸۴۹	۹۳۶۴۲
زنان باردار	۴۸۹۳	۴۰۶۳	۸۹۵۶

جدول شهرستانها و شهرهای مناطق تحت نظارت دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

شهرستانها	شهر
رفسنجان - انار	رفسنجان - صفائیه - امین شهر - انار - بهرمان - سرچشمه - کشکوئیه

• دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان :

۳۰	تعداد مراکز بهداشتی درمانی
۸۹	تعداد خانه های بهداشت فعال
۵	تعداد پایگاه بهداشت
۱۵	تعداد مراکز روستایی فعال
۱۵	تعداد مراکز شهری فعال
۵	تعداد تسهیلات زایمانی
۱	تعداد مرکز آموزش بهورزی
۲	تعداد بیمارستان دارای بخش زنان

تعداد شهرستانهای مجری برنامه مراقبتهای ادغام یافته سلامت مادران : ۲

تعداد کل ماماهاى شاغل در مراکز بهداشتی درمانی شهری و روستایی : ۷۷

تعداد ماماهاى تیم سلامت : ۳۰

تعداد پزشکان تیم سلامت : ۴۰

تعداد بهورزان شاغل در مراکز بهداشتی : ۱۸۵

مرگهای مادران ناشی از عوارض بارداری و زایمان دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

درسالهای ۱۳۸۶ الی ۱۳۹۳

روستائی	شهری	سال
۰	۱	۱۳۸۶
۰	۰	۱۳۸۷
۰	۱	۱۳۸۸
۰	۱	۱۳۸۹
۲	۱	۱۳۹۰
۰	۲	۱۳۹۱
۰	۰	۱۳۹۲
۰	۰	۱۳۹۳

درصد زایمان توسط فرد دوره ندیده (براساس زیج حیاتی خانه های بهداشت)

دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

سال	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳
درصد	۰/۰۲	۰	۰	۰	۰/۰۴	۰/۰۳	۰/۰۴	

درصد نوزادان LBW (براساس زیج حیاتی خانه های بهداشت)

دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

سال	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳
درصد	۵/۴۵	۵/۳۴	۷/۰۱	۸/۲۶	۷/۵۹	۷/۳۷	۸/۷۵	

درصد مرده زایی (بر اساس زیج حیاتی خانه های بهداشت)

دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

سال	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳
درصد	۰/۶۱	۰/۴۶	۰/۸۸	۰/۵۹	۰/۸۸	۰/۳۶	۰/۶۴	

اقدامات انجام شده در سال ۱۳۹۳

- ۱- شناسایی و پیگیری مادران باردار در معرض خطر و معرفی آنها به حوزه درمان و مراکز درمانی .
- ۲- برگزاری کارگاه مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران ویژه بهورزان ، کاردانان و کارشناسان و همچنین پزشکان شاغل در مراکز بهداشتی درمانی و شهرستان انار .
- ۳- پایش و نظارت بر فعالیتهای مراکز بهداشتی درمانی و خانه های بهداشت دراجراء برنامه مادران با تهیه چک لیست به منظور حفظ و ارتقاء کیفیت خدمات مادران و تاکید بر انجام مشاوره پیش از بارداری ، اکتیو بودن مراقبت های دوران بارداری و پس از زایمان .
- ۴- هماهنگی با واحد دهان و دندان جهت حضور دندانپزشکان در مراکز بهداشتی درمانی در خصوص معاینه و آموزش مراقبت های دهان و دندان .
- ۵- معرفی مادران باردار سالم و فاقد هر گونه بیماری زمینه ای جهت شرکت در کلاس های آمادگی برای زایمان .
- ۶- تجدید چاپ فرمهای مراقبت مادران ، دفترچه مراقبت مادر و کودک و دفترچه ارجاع و پسخوراند مادر و نوزادو ...
- ۷- تهیه و چاپ و توزیع ۵۰۰۰ کتابچه دانستنی های دوران بارداری و ارسال به کلیه مراکز بهداشتی درمانی و خانه های بهداشت .
- ۸- ارسال پیامک های آموزشی رایگان به مادران باردار .
- ۹- شناسایی و پیگیری مادران باردار پر خطر و انجام مراقبتهای ویژه از زمان حاملگی تا ۴۲ روز پس از زایمان .
- ۱۰- بازدید از مادران باردار High Risk در مراکز بهداشتی درمانی .
- ۱۱- تجدید چاپ کتابچه ها ، پمفلت و کارتها
- ۱۲- تهیه مطلب آموزشی در زمینه انجام مشاوره پیش از بارداری ، دوران بارداری و دوران پس از زایمان ، مزایای زایمان طبیعی در روزنامه محلی .
- ۱۳- صحبت رادیویی در مورد اهمیت مشاوره پیش از بارداری ، انجام مراقبت های دوران بارداری و پس از زایمان .

- ۱۴- نظارت مستمر کارشناس مادران واحد بهداشت خانواده بر تسهیلات زایمانی با تهیه چک لیست .
- ۱۵- اعلام مهاجرت مادران باردار به مراکز بهداشتی درمانی مربوطه .
- ۱۶- بازدید از مادران باردار پر خطر و معرفی آنان به پزشک متخصص زنان جهت مراقبت های ویژه در خصوص کاهش مرگ و میر آنان .
- ۱۷- مشاوره و پیگیری مادران بی بضاعت و کاهش شاخص زایمان توسط فرد دوره ندیده در منطقه روستایی .
- ۱۸- برگزاری همایش خود مراقبتی جهت مادران باردار .
- ۱۹- اعلام مهاجرت مادران باردار به سایر استانها برای انجام ادامه مراقبت ها .
- ۲۰- برگزاری جلسات آموزشی در خصوص اهمیت مراقبت های پیش از بارداری در خانم های واجد شرایط و برگزاری جلسات آموزشی در خصوص اهمیت مراقبت های دوران بارداری و پس از زایمان در مادران باردار .
- ۲۱- برگزاری جلسه هماهنگی با متخصصین زنان در خصوص مراقبت ها و اعزام های مادران باردار جهت کاهش مرگ و میر مادران .
- ۲۲- تهیه مکمل رایگان به مادران باردار .
- ۲۳- پرداخت حق پرکیس به ماماهاى شاغل در تسهیلات زایمانی .
- ۲۴- تهیه دارو برای مادران باردار بی بضاعت
- ۲۵- تهیه سررسید و ارسال به کلیه مراکز بهداشتی و خانه های بهداشت جهت درج تاریخ مراقبت های مادران در هر روز .
- ۲۶- ارسال نامه به معاونت درمان در خصوص ترخیص رایگان مادران باردار بی بضاعت در مرکز درمانی .
- ۲۷- راه اندازی پرونده الکترونیک مادران باردار در ۲ شهرستان .
- ۲۸- شناسایی و پیگیری مادران بردار پر خطر بستری در مراکز درمانی توسط نمایندگان بهداشت و پرسنل مراکز بهداشتی و کارشناس ستاد .
- ۲۹- راه اندازی کلاس آمادگی برای زایمان در دو شهرستان و تجهیز این کلاس ها .

۳۰- بازدید از پزشکان تیم سلامت .

فعالیت های جاری در سال ۱۳۹۴ :

۱- شناسایی و پیگیری مادران باردار در معرض خطر جهت کاهش عوارض در مادران باردار و جلوگیری از مرگ و میر و معرفی آنان به معاونت درمان و مرکز درمانی .

۲- چاپ کارت معرفی مادر در معرض خطر برای مادران در معرض خطر .

۳- ارسال پیام سلامت در خصوص (اهمیت مراقبت ها ، علائم خطر ، تغذیه ، بهداشت و ...) به مادران باردار .

۴- تجهیز کامل کلاس های آمادگی برای زایمان و برگزاری کلاس ها .

۵-ارجاع کلیه مادران باردار مراکز شهری (دارای سلامتی کامل و فاقد هرگونه بیماری زمینه ای) جهت شرکت در کلاسهای آمادگی قبل از زایمان .

۶- پایش و نظارت بر فعالیتهای مراکز بهداشتی درمانی و خانه های بهداشت براساس چک لیست تهیه شده توسط واحد بهداشت خانواده .

۷- درخواست و چاپ فرمها و کتابچه های مربوط به برنامه سلامت مادران .

۸- اجرای سایر برنامه های خواسته شده از سوی اداره سلامت مادران .

۹- اعلام مهاجرت مادران باردار به سایر استانها برای انجام ادامه مراقبت ها و اعلام مهاجرت مادران باردار به مراکز بهداشتی درمانی تحت پوشش .

۱۰- تهیه مطالب آموزشی مربوط به برنامه ها و مراقبت های مادران (پیش از بارداری ، دوران بارداری و دوران پس از زایمان) برای درج در روزنامه محلی .

۱۱- برگزاری کارگاه سامانه مادران پرخطر جهت ماما های شاغل در مراکز بهداشتی درمانی .

۱۲- پایش و نظارت بر واحد های تسهیلات زایمانی بر اساس چک لیست تهیه شده توسط واحد بهداشت خانواده ، جمع بندی و کنترل آمار مراجین واحد های تسهیلات زایمانی .

۱۳- پرداخت حق پرکیس به ماما های شاغل در تسهیلات زایمانی .

۱۴-هماهنگی با مراکز درمانی در خصوص اعزام یا ارجاع فوری مادران باردار در خصوص مراقبت های ویژه در جهت کاهش عوارض و مرگ و میر آنان

۱۵- تهیه ، تکثیر و توزیع مطالب آموزشی مربوط به برنامه های سلامت مادران (پمفلت ، کارت ، کتابچه) .

۱۶- بازدید از مادران باردار پر خطر انجام مشاوره و آموزش علائم خطر و معرفی آنان به پزشک متخصص زنان جهت مراقبت های ویژه در خصوص کاهش مرگ و میر مادران .

۱۷-رایگان نمودن آزمایشات دوران بارداری برای مادران باردار بی بضاعت .

۱۸- برگزاری جلسات آموزشی در خصوص اهمیت مراقبت های دوران بارداری و پس از زایمان به مادران باردار و افزایش پوشش آن .

۱۹- برگزاری جلسات آموزشی در خصوص اهمیت مراقبت های پیش از بارداری و افزایش پوشش آن .

۲۰- کاهش شاخص زایمان توسط فرد دوره ندیده در منطقه روستایی .

۲۱- برگزاری کمیته مرگ و میر مادران و انجام مداخلات در صورت وقوع مرگ مادر .

۲۲-ارسال نامه به معاونت درمان در خصوص ترخیص رایگان مادران باردار بی بضاعت در مرکز درمانی .

۲۳- شناسایی و پیگیری مادران بردار پر خطر بستری در مراکز درمانی توسط نمایندگان بهداشت و پرسنل مراکز بهداشتی و کارشناس ستاد .

عنوان برنامه : بهبود مراقبت های پیش از بارداری

بیان مسئله : بسیاری از بیماریها و عوامل خطر ساز وجود دارد که میتوان با کمترین هزینه و به راحتی با مراقبت های قبل از بارداری آنها را شناسایی و از بروز آنها در حاملگی جلوگیری نمود . اگر مراقبت های پیش از بارداری صحیح و مرتب انجام شود ، بدون شک موجب بهبود سلامت جسمی و روان مادران آینده و بالطبع فرزندان آنها خواهد شد. چون عدم توجه به آنها میزان مرگ و عوارض مادری / جنینی / نوزادی را افزایش می دهد .

هدف کلی :

ارتقاء سطح سلامت مادران

هدف اختصاصی :

افزایش پوشش مراقبتهای پیش از بارداری در خانمهایی که تمایل به بارداری در آینده را دارند از ۵۱,۴۲ درصد در سال ۱۳۹۳ به ۵۵ در طول سال ۱۳۹۴ .

استراتژی :

- آموزش
- هماهنگی
- اطلاع رسانی
- پایش

جدول فعالیت های تفضیلی بهبود مراقبت های پیش از بارداری در سال ۱۳۹۴

ردیف	شرح فعالیت	گروه هدف	مسئول اجرا	زمان اجرا	مکان اجرا	چگونگی اجرا	شیوه پایش	محل تامین اعتبار	هزینه صرف شده به ریال
۱	تجدید چاپ کارت اهمیت مراقبت های پیش از بارداری	زوجین	کارشناس مادران	تیر تا شهریور	چاپخانه	ارسال نامه	-	-	-
۲	ارسال کارت آموزشی برای زوجین جهت کلاس های مشاوره قبل از ازدواج	زوجین	کارشناس مادران	در صورت نیاز	حوزه معاونت بهداشتی	ارسال به مرکز	-	-	-
۳	هماهنگی با مراکز بهداشتی در خصوص آموزش	ماماها	کارشناس مادران	اردیبهشت	حوزه معاونت بهداشتی	ارسال نامه	-	-	-
۴	برگزاری کلاس آموزشی به خانم های گروه هدف در خصوص اهمیت مراقبت های پیش از بارداری در جهت افزایش پوشش و شناسایی مادران در معرض خطر	خانم های واجد شرایط	ماما و پزشک مرکز	خرداد تا شهریور	مراکز و خانه های بهداشت	جلسه آموزشی		۳۰۳۰۲	۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال
۵	اجرای برنامه رادیویی	جامعه	کارشناس مادران	آذر	رادیو رفسنجان	هماهنگی و ارسال نامه	-	-	-
۶	بازدید از مراکز بهداشتی درمانی و خانه های بهداشت	ماماها و بهورزان	کارشناس مادران	طول سال	مراکز و خانه های بهداشت	پایش	چک لیست	-	-

جدول زمان بندی بهبود مراقبت های پیش از بارداری در سال ۱۳۹۴

زمان اجرا												مسئول اجرا	عنوان فعالیت
اسفند	بهمن	دی	آذر	آبان	مهر	شهریور	مرداد	تیر	خرداد	اردیبهشت	فروردین		
						←→						کارشناس مادران	تجدید چاپ کارت اهمیت مراقبت های پیش از بارداری
												کارشناس مادران	ارسال کارت آموزشی برای زوجین جهت کلاس های مشاوره قبل از ازدواج
										←→		کارشناس مادران	هماهنگی با مراکز بهداشتی در خصوص آموزش
						←→						ماما و پزشک مرکز	برگزاری کلاس آموزشی به خانم های گروه هدف در خصوص اهمیت مراقبت های پیش از بارداری در جهت افزایش پوشش و شناسایی مادران در معرض خطر
			←→									کارشناس مادران	اجرای برنامه رادیویی
												کارشناس مادران	بازدید از مراکز بهداشتی درمانی و خانه های بهداشت

استاندارد سازی : بهبود مراقبت های پیش از بارداری

پایش :

- ۱- آیا آموزشها متناسب با نیاز ارائه دهندگان خدمت بوده است ؟
- ۲- آیا طبق برنامه پیش بینی شده تجدید چاپ انجام شده است ؟
- ۳- آیا توزیع کارتهای پیش از بارداری بین مراجعه کنندگان انجام شده است ؟
- ۴- آیا به همراه توزیع کارتها به افراد واجد شرایط در خصوص اهمیت پیش از بارداری آموزشهای لازم داده شده است ؟

شاخص سنجش و ارزیابی برنامه :

عنوان شاخص	واحد سنجش	دوره سنجش و ارزیابی
درصد مراقبت های پیش از بارداری	درصد	پایان سال

عنوان برنامه : افزایش پوشش مراقبتهای دوران بارداری

بیان مسئله : مراقبت با کفایت از مادران در دوران بارداری ، زایمان و پس از زایمان یکی از راهکارهای کاهش مرگ و میر مادران محسوب می شود و هیچ تردیدی در اثر بخشی آن برای به ثمر رساندن یک بارداری سالم و تامین سلامت مادر و نوزاد وجود ندارد . بنابراین افزایش دسترسی به این مراقبت ها به عنوان الویت مهم ، مد نظر نظام بهداشت و درمان کشور می باشد. دراین دانشگاه مواردی که مادر استراحت مطلق دارد یا به علت دوری راه نمی تواند به خانه بهداشت یا مرکز بهداشت مراجعه کند تیم سلامت که شامل (بهورز ، ماما و پزشک) می باشند به ملاقات مادر باردار رفته و مراقبت ها و معاینات لازم را انجام می دهند .

هدف کلی :

ارتقاء سطح سلامت مادران

هدف اختصاصی :

افزایش پوشش مراقبتهای دوران بارداری در خانم های باردار از ۸۴,۶۷ درصد در سال ۱۳۹۳ به ۸۷ در طول سال ۱۳۹۴ .

استراتژی :

- هماهنگی
- آموزش
- پایش

جدول فعالیتهای تفضیلی افزایش پوشش مراقبتهای دوران بارداری در سال ۱۳۹۴

ردیف	عنوان فعالیت	گروه هدف	مسئول اجرا	زمان اجرا	مکان اجرا	چگونگی اجرا	تجهیزات مورد نیاز	شیوه پایش و ارزشیابی	محل تامین اعتبار	کل اعتبار مورد نیاز
۱	راه اندازی پرونده الکترونیک و سامانه مادران پرخطر (برگزاری کارگاه)	ماما ها	کارشناس مادران	اردیبهشت	حوزه معاونت بهداشتی	برگزاری کارگاه	-	-	۳۰۳۰۲	۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال
۲	شناسایی مادران پرخطر و انجام مراقبت های ویژه	مادران پرخطر	ماما و بهورز	طول سال	مراکز و خانه های بهداشت	پیگیری	کاغذ- خودکار	-	-	-
۳	بازدید از پزشکان تیم سلامت	پزشکان	کارشناس مادران	سه ماهه اول	مراکز و خانه های بهداشت	پایش	-	-	-	-
۴	تهیه مطلب جهت درج در روزنامه های محلی	جامعه	کارشناس مادران	تیر	روزنامه	چاپ	-	-	-	-
۵	تجدید چاپ پمفلت تغذیه در بارداری و کتابچه دانستنی های دوران بارداری	مادران باردار	کارشناس مادران	اردیبهشت - شهریور	حوزه معاونت	هماهنگی و ارسال نامه	-	-	۳۰۳۰۲	۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال
۶	اجرای برنامه رادیویی	جامعه	کارشناس مادران	آذر	رادیو رفسنجان	هماهنگی و ارسال نامه	-	-	-	-
۷	اعلام مهاجرت مادران باردار به مراکز بهداشتی شهرستانها	مادران باردار	کارشناس مادران	طول سال	حوزه معاونت	ارسال نامه	-	-	-	-
۸	ارسال پیام های آموزشی به مادران باردار	مادران باردار	کارشناس مادران	طول سال	حوزه معاونت	پیامک	-	-	۳۰۳۰۲	۳۰۰۰۰۰۰۰ ریال
۹	بازدید از مراکز و خانه های بهداشتی	ماما و بهورز	کارشناس مادران	طول سال	مراکز و خانه های بهداشت	پایش	-	-	-	-

جدول زمان بندی افزایش پوشش مراقبت‌های دوران بارداری در سال ۱۳۹۴

زمان اجرا												مسئول اجرا	عنوان فعالیت
اسفند	بهمن	دی	آذر	آبان	مهر	شهریور	مرداد	تیر	خرداد	اردیبهشت	فروردین		
										↔		کارشناس مادران	راه اندازی پرونده الکترونیک و سامانه مادران پرخطر (برگزاری کارگاه)
											↔	ماما و بهورز	شناسایی مادران پرخطر و انجام مراقبت های ویژه
												کارشناس مادران	بازدید از پزشکان تیم سلامت
										↔		کارشناس مادران	تهیه مطلب جهت درج در روزنامه های محلی
												کارشناس مادران	تجدید چاپ پمفلت تغذیه در بارداری و کتابچه دانستنی های دوران بارداری
												کارشناس مادران	اجرای برنامه رادیویی
												کارشناس مادران	اعلام مهاجرت مادران باردار به مراکز بهداشتی شهرستانها
												کارشناس مادران	ارسال پیام های آموزشی به مادران باردار
												کارشناس مادران	بازدید از مراکز و خانه های بهداشتی

استاندارد سازی : افزایش مراقبت های دوران بارداری

پایش :

- ۱- آیا مراقبت ها متناسب با نیاز مادران باردار بوده است ؟
 - ۲- آیا طبق برنامه پیش بینی شده فعالیت ها انجام شده است ؟
 - ۳- آیا توزیع پمفلتها و کتابچه ها بین مادران باردار انجام شده است ؟
 - ۴- آیا به همراه توزیع کارتها به مادران باردار در خصوص اهمیت مراقبت های دوران بارداری و علائم خطر در بارداری آموزشهای لازم داده شده است ؟
- شاخص سنجش و ارزیابی برنامه :

عنوان شاخص	واحد سنجش	دوره سنجش و ارزیابی
درصد مراقبت های انجام شده	درصد	پایان سال

عنوان برنامه : افزایش آگاهی مادران باردار در زمینه زایمان طبیعی و خطرات ناشی از سزارین

بیان مسئله : همانطور که می دانیم زایمان فرآیند فیزیولوژیک است که خداوند اسباب و شرایط انجام آن را در انسان همانند سایر پستانداران محقق ساخته است تا بدون مداخله پزشکی به صورت طبیعی انجام پذیرد . تحقیقات نشان می دهد ۷۵ درصد سزارین هایی که در کشور انجام شده غیر ضروری و به صورت انتخابی بوده است این در حالیست که امروزه ثابت شده زایمان طبیعی در صورت عدم بروز خطر جدی ، بر سزارین ارجحیت داشته و عوارض کمتری را پس از زایمان بر مادر تحمیل می کند . برای کاهش سزارین برنامه مداخله ای زیر در نظر گرفته شده است .

هدف کلی :

ارتقاء سطح سلامت مادران

هدف اختصاصی :

کاهش میزان زایمان سزارین از ۴۷ درصد در سال ۱۳۹۳ به ۴۵ در طول سال ۱۳۹۴ .

استراتژی :

- هماهنگی

- آموزش

- پایش

جدول فعالیتهای تفضیلی آموزش مادران باردار در خصوص اهمیت انجام زایمان طبیعی و خطرات ناشی از سزارین

ردیف	عنوان فعالیت	گروه هدف	مسئول اجرا	زمان اجرا	مکان اجرا	چگونگی اجرا	تجهیزات مورد نیاز	شیوه پایش و ارزشیابی	محل تامین اعتبار	کل اعتبار مورد نیاز
۱	تامین تجهیزات جهت کلاس آمادگی برای زایمان	مادران باردار سالم	کارشناس برنامه مادران	سه ماهه اول	حوزه معاونت بهداشتی	-	-	-	-	۱۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
۲	شناسایی مادران باردار سالم مرکز شماره یک	مادران باردار سالم	مامای مرکز	طول سال	مراکز بهداشتی شهری	شناسایی و معرفی نامه	-	-	-	-
۳	برگزاری جلسه های آموزشی جهت مادران باردار سالم	مادران باردار سالم	کارشناس ارشد مامایی	طول سال	۲ مرکز بهداشت	برگزاری کلاس	-	-	-	-
۴	ارسال پیامک به مادران در خصوص فواید زایمان طبیعی	مادران باردار	کارشناس برنامه مادران	طول سال	حوزه معاونت بهداشتی	پیامک	-	-	۳۰۳۰۲	۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال
۵	تهیه کتاب برای مادران	مادران باردار	کارشناس برنامه مادران	سه ماهه اول	حوزه معاونت بهداشتی	-	-	-	۳۰۳۰۲	۴۸۰۰۰۰۰۰۰ ریال
۶	پرداخت حق الزحمه برگزاری کلاس ها	کارشناس ارشد	کارشناس برنامه مادران	طول سال	حوزه معاونت بهداشتی	-	-	-	-	۱۹۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال

جدول زمان بندی آموزش مادران باردار در خصوص اهمیت انجام زایمان طبیعی و خطرات سزارین

زمان اجرا												مستول اجرا	عنوان فعالیت	ردیف
اسفند	بهمن	دی	آذر	آبان	مهر	شهریور	مرداد	تیر	خرداد	اردیبهشت	فروردین			
									←→			کارشناس برنامه مادران	تامین تجهیزات جهت کلاس آمادگی برای زایمان	۱
								→				مامای مرکز	شناسایی مادران باردار سالم و معرفی آنان به مرکز	۲
								→				کارشناس ارشد مامایی	برگزاری جلسه های آموزشی جهت مادران باردار سالم	۳
								→				کارشناس برنامه مادران	ارسال پیامک به مادران در خصوص فواید زایمان طبیعی	۴
									←→			کارشناس برنامه مادران	تهیه کتاب برای مادران	۵
								→				کارشناس برنامه مادران	پرداخت حق الزحمه برگزاری کلاس ها	۶

استاندارد سازی : کاهش میزان زایمان سزارین به میزان ۲ درصد

پایش :

- ۱- آیا آموزش ها متناسب با نیاز مادران باردار بوده است ؟
- ۲- آیا طبق برنامه پیش بینی شده فعالیت ها انجام شده است ؟
- ۳- آیا به همه مادران پیامک آموزشی ارسال شده است ؟

شاخص سنجش و ارزیابی برنامه :

عنوان شاخص	واحد سنجش	دوره سنجش و ارزیابی
درصد سزارین انجام شده	درصد	پایان سال

عنوان برنامه : افزایش پوشش مراقبت های دوران پس از زایمان

بیان مسئله : با توجه به پایش های انجام شده در سطح خانه های بهداشت و مراکز بهداشتی درمانی مشاهده شده پوشش مراقبت های پس از زایمان نسبت به سال گذشته بهتر شده است . هنوز هم مادرانی هستند که به انجام مراقبت های پس از زایمان از خود تمایل نشان نمی دهند .

می دانیم که با انجام مراقبت های دوران پس از زایمان می توان خانم هایی که در معرض خطر قرار دارند را شناخت واز عوارض و مرگ ومیر آنان جلوگیری کرد . بنابراین برنامه مداخله ای در نظر گرفته شده تا آگاهی زنان در زمینه انجام مراقبت های پس از زایمان بالا رود .

هدف کلی :

ارتقاء سطح سلامت مادران

هدف اختصاصی :

افزایش پوشش مراقبت های پس از زایمان از ۹۴,۱۲ درصد در سال ۱۳۹۳ به ۹۵ در طول سال ۱۳۹۴ .

استراتژی :

- هماهنگی

- آموزش

- پایش

جدول فعالیت های تفضیلی افزایش پوشش مراقبت های دوران پس از زایمان در سال ۱۳۹۴

ردیف	عنوان فعالیت	گروه هدف	مسئول اجرا	زمان اجرا	مکان اجرا	چگونگی اجرا	تجهیزات مورد نیاز	شیوه پایش و ارزشیابی	محل تامین اعتبار	کل مورد نیاز اعتبار
۱	برگزاری کارگاه سامانه مادران پرخطر	پرسنل مراکز بهداشتی	کارشناسان مادران	اربعهشت	حوزه معاونت بهداشتی	کارگاه	-	-	۳۰۳۰۲	۵۰۰۰۰۰۰ ریال
۲	ارسال پیام های آموزشی از طریق پیام سلامت	مادران پس از زایمان	کارشناسان مادران	طول سال	حوزه معاونت بهداشتی	پیامک	-	-	۳۰۳۰۲	۱۰۰۰۰۰۰ ریال
۳	اجرای برنامه رادیویی	عموم مردم	مدیر گروه خانواده	آذر	سازمان صدا و سیما	اجرای برنامه	-	-	-	-
۴	بازدید از مراکز و خانه های بهداشتی	پرسنل مراکز	کارشناسان مادران	طول سال	مرکز و خانه بهداشت	چک لیست	-	-	-	-
۵	اعلام مهاجرت مادران پس از زایمان به مراکز بهداشتی و سایر شهرستان ها	عموم مردم	کارشناسان مادران	نیمه دوم	حوزه معاونت	-	-	-	-	-
۶	تهیه مطلب جهت درج در روزنامه های محلی	مادران پس از زایمان	کارشناسان مادران	شهریور	روزنامه های محلی	- چاپ	-	-	۳۰۳۰۲	۷۰۰۰۰۰۰ ریال

جدول زمان بندی افزایش پوشش مراقبت های دوران پس از زایمان در سال ۱۳۹۴

زمان اجرا												مسئول اجرا	عنوان فعالیت	ردی ف
اسف ند	بهم ن	دی	آذر	آب ان	مهر	شهریور	مردا د	تیر	خردا د	اردیبهش ت	فروردی ن			
										↔		کارشن اس مادران	برگزاری کارگاه سامانه مادران پرخطر	۱
												کارشن اس مادران	ارسال پیام های آموزشی از طریق پیام سلامت	۲
			↔									مدیر گروه خانواده	اجرای برنامه رادیویی	۳
												کارشن اس مادران	بازدید از مراکز و خانه های بهداشتی	۴
												کارشن اس مادران	اعلام مهاجرت مادران پس از زایمان به مراکز بهداشتی و سایر شهرستان ها	۵
						↔						کارشن اس مادران	تهیه مطلب جهت درج در روزنامه های محلی	۶

استاندارد سازی : افزایش مراقبت های دوران پس از زایمان

پایش :

- ۱- آیا مراقبت ها متناسب با نیاز مادران پس از زایمان بوده است ؟
- ۲- آیا طبق برنامه پیش بینی شده فعالیت ها انجام شده است ؟
- ۳- آیا مادران پس از زایمان پیامک های آموزشی را دریافت کرده اند ؟

شاخص سنجش و ارزیابی برنامه :

عنوان شاخص	واحد سنجش	دوره سنجش و ارزیابی
درصد مراقبت های انجام شده	درصد	پایان سال

عنوان برنامه : کاهش مرگ و میر مادران در دوران بارداری ، زایمان و پس از زایمان

بیان مسئله : مرگ مادران جزو مرگ های غیر قابل قبول محسوب می شود چرا که بسیاری از علل مرگ و میر قابل پیشگیری است . مرگ مادران در بقاء کودک ، خانواده و توسعه نقش به سزایی دارد و خود نیز متاثر از عوامل مختلف توسعه است . با مرگ مادر خانواده عضو اصلی خود را برای مدیریت و مراقبت کودکان از دست می دهد و سرانجام کودکان نامعلوم می شود . از آنجایی که می دانیم با انجام آموزش و مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران می توانیم از اینگونه مرگ و میر جلوگیری کنیم لازم دیده شد. با انجام برنامه مداخله ای به این امر مهم جدی تر بپردازیم

هدف کلی :ارتقاء سطح سلامت مادران

هدف اختصاصی :

افزایش پوشش مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران ، شناسایی ، ارجاع و پیگیری مادران باردار به خصوص مادران پرخطر تا ۴۲ روز پس از زایمان در سال ۱۳۹۴ .

استراتژی :

- هماهنگی
- آموزش
- پایش

جدول فعالیت های تفضیلی کاهش مرگ و میرمادران در دوران بارداری ، زایمان و پس از زایمان در سال ۱۳۹۴ .

ردیف	عنوان فعالیت	گروه هدف	مسئول اجرا	زمان اجرا	مکان اجرا	چگونگی اجرا	تجهیزات مورد نیاز	شیوه پایش و ارزشیابی	محل تامین اعتبار	کل اعتبار مورد نیاز
۱	تهیه و تکثیر هماهنگی و جمع آوری فرمهای مادران پرخطر در پایان هر ماه وارسال به معاونت درمان	مادران باردار در معرض خطر	کارشناس مادران	طول سال	حوزه معاونت بهداشتی	-	-	-	۳۰۳۰۲	۴۰۰۰۰۰۰ ریال
۲	مکاتبه با معاونت درمان در خصوص پذیرش و درمان رایگان مادران باردار بی بضاعت	مادران باردار در معرض خطر	کارشناس برنامه مادران	طول سال در صورت لزوم	حوزه معاونت بهداشتی	ارسال نامه	-	-	-	-
۳	بازدید از مادران باردار پرخطر همچنین مراکز و خانه های بهداشت	مادران باردار پر خطر	کارشناس مادران	طول سال	منزل یا مرکز	بازدید	-	-	-	-
۴	چاپ کارت معرفی مادر در معرض خطر	مادران باردار در معرض خطر	کارشناس مادران	شهریور	حوزه معاونت	چاپ	-	-	۳۰۳۰۲	۶۰۰۰۰۰۰ ریال
۵	هماهنگی با مرکز درمانی نیک نفس در خصوص مراقبت ویژه مادران اعزامی و پیگیری آنان	مادران باردار	کارشناس برنامه مادران	طول سال	حوزه معاونت بهداشتی	ارسال نامه	-	-	-	-
۶	برگزاری کمیته مرگ مادر و انجام مداخلات جهت کاهش مرگ و میر مادران در صورت وقوع مرگ .	مادر	کارشناس مادران	در صورت وقوع	حوزه معاونت بهداشتی	کمیته	-	-	۳۰۳۰۲	۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال
۷	تهیه دارو جهت مادران بی بضاعت	مادر بی بضاعت	کارشناس مادران	طول سال در صورت لزوم	معاونت بهداشتی	خرید دارو	-	-	۳۰۳۰۲	۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال
۸	شناسایی مادران پرخطر و انجام مراقبت ویژه	مادران باردار پر خطر	کارشناس مادران	طول سال	معاونت بهداشتی	-	-	-	-	-

استاندارد سازی : کاهش مرگ و میر مادران در دوران بارداری ، زایمان و پس از زایمان

پایش :

- ۱- آیا اسامی کلیه مادران در معرض خطر به معاونت درمان ارسال شده است ؟
- ۲- آیا طبق برنامه پیش بینی شده فعالیت ها انجام شده است ؟
- ۳- آیا مادران در معرض خطر شناسایی و کارت مادر در معرض خطر را دریافت کرده اند ؟

شاخص سنجش و ارزیابی برنامه :

عنوان شاخص	واحد سنجش	دوره سنجش و ارزیابی
درصد مادران در معرض خطر	درصد	پایان سال

عنوان برنامه : کاهش انجام زایمان توسط فرد دوره ندیده

هدف کلی :ارتقاء سطح سلامت مادران

هدف اختصاصی :

کاهش شاخص انجام زایمان توسط فرد دوره ندیده در سال ۱۳۹۴ .

استراتژی :

- هماهنگی

- آموزش

- پایش

فعالیت ها :

۱- - اکتیو بودن واحد های تسهیلات زایمانی .

۲- پایش مراکز تسهیلات زایمانی .

۳- اجرای حق پرکیس به ماماهاى شاغل در تسهیلات زایمانی

۴- هماهنگی با معاونت درمان جهت مراقبت ، زایمان و ترخیص رایگان مادران باردار بی بضاعت .

جدول فعالیت های تفضیلی کاهش انجام زایمان توسط فرد دوره ندیده در سال ۱۳۹۴ .

ردیف	عنوان فعالیت	گروه هدف	مسئول اجرا	زمان اجرا	مکان اجرا	چگونگی اجرا	تجهیزات مورد نیاز	شیوه پایش و ارزشیابی	محل اعتبار تامین اعتبار	کل اعتبار مورد نیاز
۱	اکتیو بودن واحد های تسهیلات زایمانی	مادران باردار	کارشناس برنامه مادران	طول سال	مراکز زایمانی	-	-	-	-	-
۲	پایش مراکز تسهیلات زایمانی	ماما	کارشناس برنامه مادران	طول سال	مراکز زایمانی	بازدید	-	-	-	-
۳	اجرای حق پرکیس به ماما های شاغل در تسهیلات زایمانی	ماما	کارشناس مادران	طول سال	حوزه معاونت	حق پرکیس	-	-	۳۰۳۰۲	
۴	هماهنگی با معاونت درمان جهت مراقبت ، زایمان و ترخیص رایگان مادران باردار بی بضاعت	مادران باردار	کارشناس مادران	طول سال در صورت لزوم	حوزه معاونت	ارسال نامه				۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال

جدول زمان بندی کاهش انجام زایمان توسط فرد دوره ندیده در سال ۱۳۹۴ .

زمان اجرا												مسئول اجرا	عنوان فعالیت	ردیف
اس فند	بهم ن	دی	آذر	آبان	مهر	شهر یور	مرداد	تیر	خردا د	اردیبه هشت	فرورد ین			
												کارشن اس برنامه مادران	اکتیو بودن واحد های تسهیلات زایمانی .	۱
												کارشن اس برنامه مادران	پایش مراکز تسهیلات زایمانی	۲
												کارشن اس مادران	اجرای حق پرکیس به ماماهای شاغل در تسهیلات زایمانی	۳
												کارشن اس مادران	هماهنگی با معاونت درمان جهت مراقبت ، زایمان و ترخیص رایگان مادران باردار بی بضاعت .	۴

استاندارد سازی : کاهش انجام زایمان توسط فرد دوره ندیده

پایش :

۱- آیا مراکز تسهیلات زایمانی فعال بوده است ؟

۲- آیا طبق برنامه پیش بینی شده فعالیت ها انجام شده است ؟

۲- آیا مادران باردار بی بضاعت شناسایی شده به درمان معرفی شده اند ؟

شاخص سنجش و ارزیابی برنامه :

عنوان شاخص	واحد سنجش	دوره سنجش و ارزیابی
تعداد زایمان های انجام شده	عدد	پایان سال

پایان